



2018 - 2024


NJË RRUGËTIM I RREDITJES SË AFTËSIVE RIPËRTËRITËSE PËR PËRMBYTJET NË SHQIPËRI

RAPORT MBI PROGRAMIN E RREDITJES SE
AFTESISE RIPERTERITËSE PER PERMBYTJET



+C IFRC





Aleanca e Britjes së Aftësive Ripërtëritëse për Përmbytjet e Zyrihut është një partneritet shumë-sektorial i cili bashkon programe të zhvilluara në komunitet, kërkime të reja, njohuri të përbashkëta dhe ndryshime të bazuara në prova për të ndërtuar rritjen e aftësive ripërtëritëse të komunitetive ndaj përmbytjeve në vendet e zhvilluara dhe ato në zhvillim. Ne i ndihmojmë njerëzit të masin qëndrueshmërinë e tyre ndaj përmbytjeve dhe të identifikojnë zgjidhjet e duhura përpara se të godasin fatkeqësitë. Vizioni ynë është që përmbytjet nuk duhet të kenë ndikim negativ në aftësinë e njerëzve për tu zhvilluar. Për ta arritur këtë, ne po punojmë për të rritur fondet për rritjen e aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve; të forcojmë politikat globale, kombëtare dhe rajonale; dhe të përmirësojmë praktikën e rezistencës ndaj përmbytjeve.
Zbuloni më shumë: www.floodresilience.net



KONTRIBUESIT KRYESORË:

Kryqi i Kuq Shqiptar: Artur Katoçi, Fatos Xhengo, Saidi Bushaj

IFRC: Nebojsa Medojevic, Francisco Ianni, Luciana Escobar Saade, Cale Johnstone

Anëtarët e Aleancës së Ripërtëritjes për Përmbytjet e Zyrihut financohen nga Fondacioni Z Zurich, me përkrahje të Zurich Insurance Group. Megjithatë, pikëpamjet e shprehura në këtë publikim nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht qëndrimin zyrtar as të Fondacionit dhe as të kompanisë.

MIRËNJOHJE

Shprehim mirënjohjen tonë të përzemërt për të gjithë ata që kanë qenë pjesë e këtij rrugëtimi.

Për anëtarët e ekipit tonë të përkushtuar, si në të kaluarën ashtu edhe në të tashmen, puna juaj e palodhur, pasioni dhe shpirti inovativ kanë qenë shtylla e iniciativave tona. Përpjekjet tuaja të palodhura, shpesh në kushte sfiduese, kanë transformuar jetët dhe kanë forcuar komunitetet.

Ne u jemi thellësisht mirënjohës partnerëve tanë të komunitetit dhe drejtuesve lokalë. Bashkëpunimi, besimi dhe njohuritë tuaja lokale kanë qenë të paçmueshme. Ne gjithashtu shprehim vlerësimin tonë për organizatat partnere që kanë punuar përkrah nesh. Bashkëpunimi dhe vizioni juaj i përbashkët kanë qenë vendimtare në arritjen e qëllimeve tona dhe përforcimin e shtrirjes sonë.

Banorëve të komuniteteve që ne i shërbejmë, ju falënderojmë për qëndrueshmërinë, guximin dhe pjesëmarrjen aktive. Historitë tuaja të shpresës dhe këmbënguljes na frymëzojnë çdo ditë dhe na shtojnë të vazhdojmë punën tonë me energji.

Ndërsa reflektojmë për pesë vitet e fundit, ne jemi të mbushur me krenari për atë që kemi arritur së bashku dhe optimizëm për të ardhmen. Le të vazhdojmë të punojmë krah për krah, duke ndërtuar mbi sukseset tona dhe duke krijuar shtigje të reja drejt një Shqipërie të aftë dhe të qëndrueshme.



EXECUTIVE SUMMARY



Pas pesë vitesh, ne jemi shumë të kënaqur me rezultatet e këtij programi. Ndikimi është shumë i rëndësishëm pasi ne kemi bashkëpunuar me komunitetet, autoritetet lokale dhe kombëtare duke mbështetur misionin më të gjerë të Kryqit të Kuq.

Artur Katuçi, Sekretar i Përgjithshëm i Kryqit të Kuq Shqiptar

Globalisht, rreziku nga përmbytjet është një shqetësim i madh, me përmbytje që shpesh çojnë në pasoja të konsiderueshme ekonomike dhe sociale që parashikohen të rriten në të ardhmen. Gjatë dy dekadave të fundit, ndryshimet klimatike kanë kontribuar në ngjarje më të rënda klimatike në Shqipëri, duke përfshirë më shumë përmbytje dhe zjarre.¹

Ky raport paraqet kulmin e përpjekjeve të Kryqit të Kuq Shqiptar, si anëtar i Aleancës së Zyrihut, për të rritur aftësitë ripërtëritëse ndaj përmbytjeve brënda komuniteteve në rajonet më të rrezikuara nga përmbytjet në Shqipëri.

SHTYLLAT E NDRYSHIMIT

Në këtë raport, ne eksplorojmë 3 shtylla themelore të ndryshimit që kanë patur një ndikim të rëndësishëm si në nivel lokal ashtu edhe në atë qendror si rezultat i punës së programit që prej 2018 deri 2024:



Komunitetet janë më të ndërgjegjësuar për rrezikun, kanë më shumë njohuri, janë më të fuqizuar për të ndërmarrë veprime, dhe janë më të organizuar për të mbështetur popullsinë lokale përballë përmbytjeve.



Infrastruktura lokale e mbrojtjes nga përmbytjet rrit qëndrueshmërinë e komunitetit ndaj përmbytjeve.



Zërat e komuniteti, nevojat dhe prioritetet lokale janë integruar në politikën kombëtare në lidhje me rritjen e aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve duke rezultuar në një sistem më koheziv, të organizuar dhe efektiv të mbrojtjes civile.

MËSIMET E NXJERA DHE REKOMANDIME

Në kuadër të Matjes së Aftësive Ripërtëritëse ndaj Përmytjeve për Komunitetet (FRMC) që eksploron qëndrueshmërinë ndaj përmytjeve përmes një qasjeje sistematike, programi u angazhua thellë me popullsinë lokale, duke integruar njohuritë e tyre si në aktivitetet lokale ashtu edhe në strategjitë kombëtare.

Ky raport përshkruan rekomandimet për iniciativat e ardhshme të aftësive ripërtëritëse, duke theksuar rëndësinë e ndërhyrjeve të udhëhequra nga komuniteti, angazhimin e palëve të interesuara dhe shfrytëzimin e fuqive organizative për të mbështetur dhe shkallëzuar përpjekjet për ndërtimin e elasticitetit:

- ➔ Kuptoni dhe komunikoni se si puna e programit kontribuon në një kuadër më të gjerë.
- ➔ Jepni përparësi ndërhyrjeve që janë të udhëhequra nga komuniteti, janë të prekshme dhe më të qëndrueshme.
- ➔ Angazhohuni me autoritetet lokale për të rritur shkallën, zbatimin dhe qëndrueshmërinë e ndërhyrjeve.
- ➔ Përdorni fuqitë organizative për rritjen dhe qëndrueshmërinë.



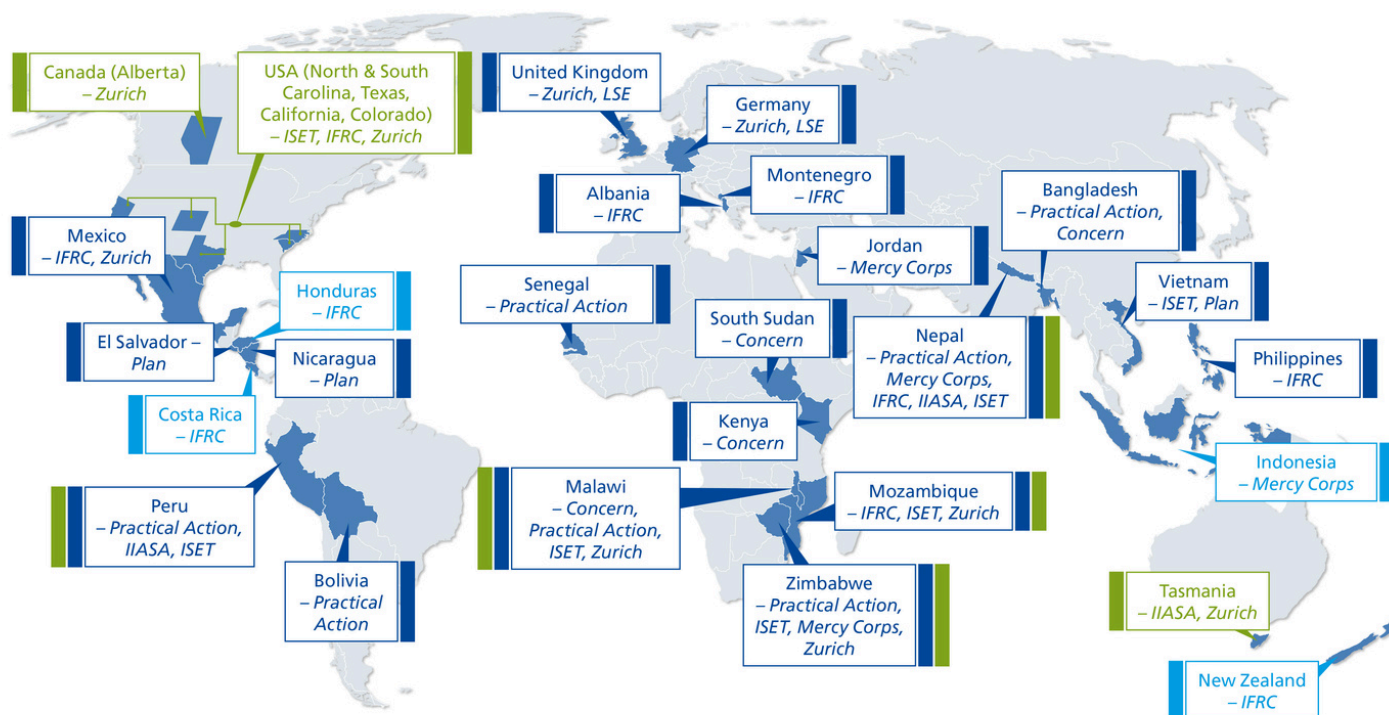
Aleanca e Zyrihut për Aftësinë Ripërtëritëse është një partneritet shumë-sektorial që bashkon aktorët në sferat humanitare, të zhvillimit, kërkimit dhe sektorit privat për të forcuar qëndrueshmërinë ndaj ndryshimeve të klimës. E shtyrë nga vizioni i një të ardhmeje ku përmbytjet nuk kanë ndikim negativ në aftësinë e njerëzve dhe bizneseve për tu zhvilluar, Aleanca kombinon programet në komunitete, kërkimet e reja, njohuritë e përbashkëta dhe ndryshimet e bazuar në prova për të ndërtuar rritjen e aftësive ripërtëritëse të komunitetive.

Ndërsa Aleanca feston mbi dhjetë vjet të funksionimit, ndikimi kolektiv i rritjes së aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve përmes veprimeve të komunitetit, është rritur dhe ka ndikuar punën e 10 partnerëve në shumë se 25 vende ku ka arritur mbi

3 MILIONË NJERËZ



Figura 1: Aktivitetet dhe programet e Aleancës në mbarë botën



Countries where we:

- Implement a full flood resilience programme
- Have a limited programme to improve flood resilience policy
- Have carried out a Post Event Review Capability to learn from a disaster

*Accurate in January 2021

In partnership with:

Powered by Z Zurich Foundation





Figura 2: Shkallët e ndikimit

MËSO
MË
SHUMË



LOKAL

Ndryshime të thella dhe jetësore në mendësinë dhe praktikat që lidhen me aftësinë ripërtëritëse ndaj përmbytjeve.

RAJONALE

Përsëritja dhe përshkallëzimi i praktikave më të mira në popullatë më të gjerë dhe sektorët kyç.

KOMBËTARE

Integrimi i prioriteteve të komunitetit në planet, politikat dhe buxhetet kombëtare.

GLOBALE

Kontributi i njohurive dhe përvojës së Aleancës në nismat globale.

Partneritetet shumë-sektoriale bashkojnë këndvështrime të ndryshme - qeveritë, organizatat jofitimprurëse, akademitë, kompanitë private si Zyrihu dhe më e rëndësishmja, perspektivat e komunitetit - për të punuar drejt një qëllimi të përbashkët. Ky bashkëpunim lejon ndarjen e burimeve, përvojave dhe ideve, duke çuar në përpjekje më efektive dhe të koordinuara.

Francisco Ianni, Oficer i Lartë – Përmbytjet Resilience, IFRC

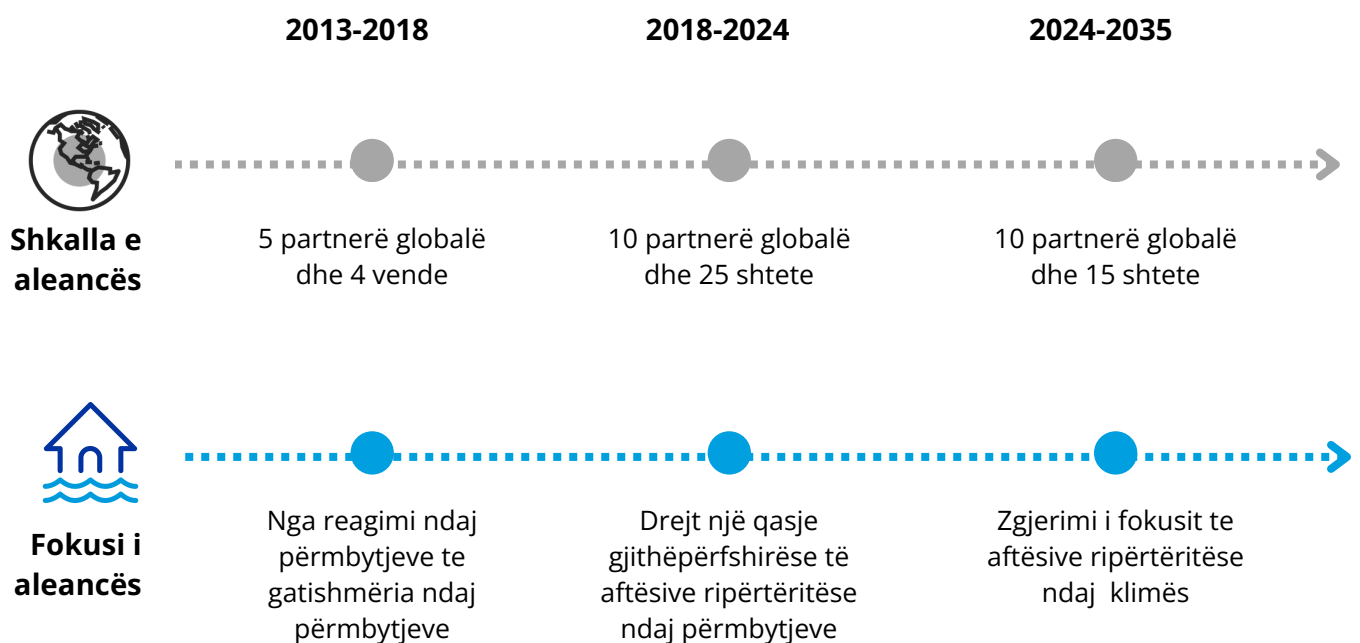
KONTEKSTI INSTITUCIONAL

Si partner themelues i Aleancës, Federata Ndërkombëtare e Shoqatave të Kryqit të Kuq dhe Gjysmëhënës së Kuq (IFRC) ka mbështetur drejtimin strategjik dhe fuqizimin e programeve të vendit dhe komuniteteve lokale për të marrë drejtimin në kuptimin, përgatitjen dhe përshtatjen ndaj rreziqeve nga përmbytjet në të gjithë rajonet e Afrikës, Amerikës, Azisë-Paqësorit dhe Evropës.

Kryqi i Kuq Shqiptar (ARC) është një organizatë e pavarur humanitare e themeluar në vitin 1921 duke e bërë atë organizatën më të vjetër dhe më të madhe humanitare në Shqipëri.

Nëpërmjet rrjetit prej 39 degësh në të gjithë vendin, Kryqi i Kuq Shqiptar është aktiv në menaxhimin e fatkeqësive, duke përfshirë reagimin, reduktimin dhe gatishmërinë e rrezikut nga fatkeqësitë, promovimin e shëndetit dhe përfshirjen sociale të grupeve vulnerabël. Krahas mbështetjes së drejtpërdrejtë të komuniteteve lokale, Kryqi i Kuq Shqiptar është gjithashtu një partner kyç në sistemin kombëtar të Mbrojtjes Civile dhe merr pjesë në dialogë të shumtë kombëtarë dhe procese të zhvillimit të politikave, kryesisht me qëllimin e transmetimit të shqetësimeve dhe interesave të njerëzve në nevojë.

Figura 3: Evolucionin e Aleancës dhe Kryqit të Kuq Shqiptar



Kryqi i Kuq Shqiptar drejton Programin e Rritjes së aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve në Shqipëri



MËSO
MË
SHUMË

KONTEKSTI I VENDIT

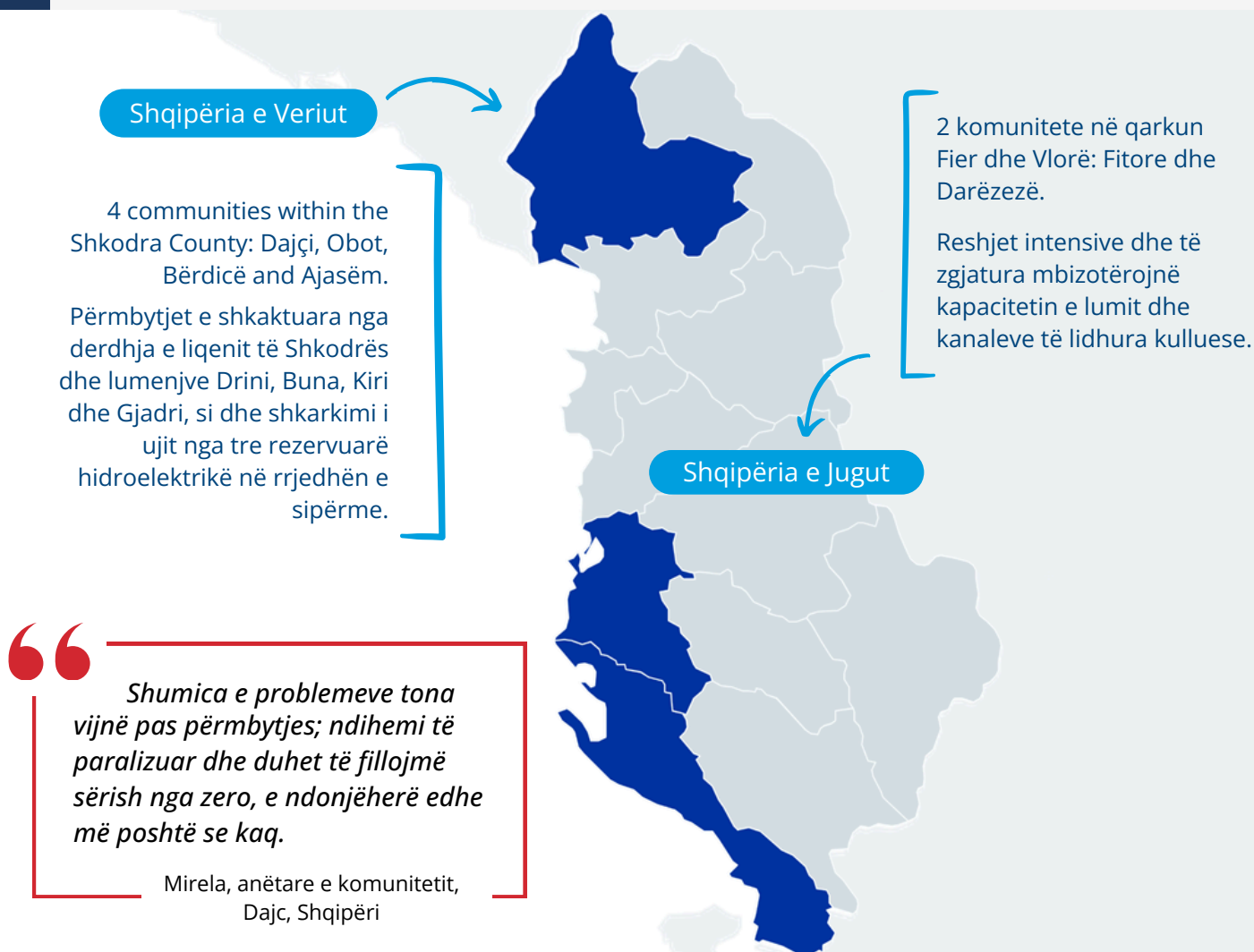
Si pjesë e Aleancës, Kryqi i Kuq Shqiptar ka qenë në krye të punës për rritjen e aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve në komunitetet rurale në dy nga zonat më të prekura nga përmbytjet në vënd; në komunitetet rreth liqenit të Shkodrës në veri të Shqipërisë dhe në komunitetet bregdetare të Shqipërisë së Jugut.

Liqeni i Shkodrës është liqeni më i madh në Evropën Jugore, i vendosur në kufirin e Malit të Zi dhe Shqipërisë. Kryqi i Kuq i Malit të Zi gjithashtu udhëhoqi aktivitetet e rritjes së aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve si pjesë e

Aleancës së Zyrihut për rritjen e aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve në komunitetet rurale në pjesën veriore të liqenit të Shkodrës në anën e Malit të Zi.

Përmbytjet janë rreziku më i zakonshëm dhe më i dëmshëm klimatik në Shqipëri. Përmbytjet pluviale, të shkaktuara nga reshjet e mëdha, ndikojnë në jetësen e komuniteteve në shumë zona në të gjithë Shqipërinë. Gjatë gjithë ciklit të programit, vendi u godit edhe nga dy fatkeqësi të tjera të rëndësishme; një tërmet i fortë në nëntor 2019 si dhe pandemia COVID-19.

Figura 4: Komunitetet e synuara



Përmbytjet më të rëndësishme në rajonin e Shkodrës në Shqipërinë e Veriut ndodhën në vitin 2010; duke u përhapur në më shumë se 15,000 hektarë dhe duke shkaktuar evakuimin e 14,500 familjeve dhe 16,000 kafshëve.



Ne mund të shohim nga reagimet e komuniteteve tona se ata ndihen shumë më të sigurt në veprimet e tyre. Edhe pse këto rezultate nuk janë të prekshme shpejt, ato janë të dukshme, ku mund të shohim se komunitetet tona, nga brezat e rinj e deri tek të moshuarit, janë më të informuar dhe më të aftë për të ndërmarrë veprime nga vetë ata për ti rezistuar më mirë përmbajtjeve.

Saidi Bushaj, Drejtues Programi, Kryqi i Kuq Shqiptar



NDIKIMI JONË

Në pesë vitet e fundit, programi në Shqipëri ka gjeneruar ndikim të rëndësishëm në rritjen e aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve, duke u zgjeruar për të përhapur praktikat dhe modelet më të mira në më shumë komunitete, duke u rritur për të mbrojtur politikat dhe programet në shkallë rajonale dhe kombëtare, dhe duke ndërhyrë më thellë për të zhvendosur qasjet, kulturën dhe besimet institucionale.

+150,000
jetë të përmirësuara

Mendësi dhe sjellje të reja, infrastrukturë dhe politika që kanë një ndikim të qëndrueshëm pozitiv në jetën e njerëzve.

+300,000
arritje indirekte

Popullsia që përfiton nga ndërhyrjet në komunitetet tona, duke u rritur dhe duke ndikuar në nisma të reja.



Aktivitetet janë kryer në komunitetet rurale dhe peri-urbane, si dhe me aktorë lokalë dhe kombëtarë



U zbatuan një sërë veprimesh për rritjen e aftësive ripërtëritëse, duke përfshirë fushata ndërgjegjësimi publik, workshope me komunitetet, programet lokale të trajnimit dhe angazhimit të vullnetarëve, programet e bazuara në shkolla dhe takimet e palëve të interesuara.



OBJEKTIVAT



Rritja e njohurive dhe ndryshimit të sjelljes në komunitetet e synuara për të forcuar qëndrueshmërinë e tyre ndaj rreziqeve nga përmbytjet.

Rritja e kapaciteteve të komuniteteve të përzgjedhura për të planifikuar dhe për t'iu përgjigjur/rikuperuar në mënyrë efektive nga përmbytjet

Rritja e kapaciteteve të Kryqit të Kuq Shqiptar për të mbështetur komunitetet në reduktim të rrezikut nga katastrofat dhe rritjen e aftësive ndërhyrëse ripërtëritëse.

NGA MATJA NË NDËRTIMIN E AFTESIVE RIPERTERITESE

Matja e Aftësive Ripërtëritëse ndaj Përmbytjeve për Komunitetet (FRMC) është një kuadër dhe mjet i zhvilluar nga Aleanca. Si një mjet mbështetës vendimesh, si për programimin e komunitetit ashtu edhe për ndryshimin e politikave, FRMC mbështet një kuptim më të thellë dhe në nivel sistemesh të hapësirave dhe pikave të forta të aftësive ripërtëritëse, të dizajnuara rreth pesë kapitaleve kryesore: natyrore, financiare, njerëzore, sociale dhe fizike.



Studimet e FRMC-së të kryera në 6 komunitete në kontekste rurale dhe peri-urbane.

Studimet bazë të FRMC-së forcojnë kuptimin e kontekstit të rrezikut në nivele lokale dhe rajonale, mbështesin lidhjet me palët e interesuara, identifikojnë prioritetet dhe pikat e mundshme hyrëse, dhe përcaktojnë ndërhyrjet e udhëhequra në nivel lokal. Nëpërmjet studimeve bazë të FRMC-së, Kryqi i Kuq Shqiptar punoi në mënyrë të vendosur së bashku me komunitetet për të identifikuar nevojat e tyre më urgjente dhe për të përcaktuar mënyrat më efektive për të rritur aftësinë e tyre ripërtëritëse për një periudhë të gjatë kohore.

Analiza e rezultateve bazë të FRMC-së, duke përdorur filtrat e ciklit të Menaxhimit të Rrezikut të Katastrofave (DRM), tregoi se komunitetet dhe aktorët e tjerë ishin kryesisht të fokusuar në përgjigje dhe rimëkëmbje.

Kjo përfaqësonte një mundësi kyçe për të forcuar aftësinë ripërtëritëse të komunitetit, me fokus në përgatitjen dhe reduktimin e rrezikut.

Studimet përfundimtare të FRMC-së janë kyçe për të mësuar se si ndryshon aftësia ripërtëritëse në përgjigje të ndërhyrjeve të ndryshme dhe për të ofruar informacion të përditësuar për palët e interesuara për të mbështetur ndërtimin e vazhdueshëm të aftësisë ipërtëritëse.

MËSO
MË
SHUMË



Përmirësime të dukshme:

- Njohuri për ndihmën e pare
- Mbrojtja e asetëve
- Ndërgjegjësimi për rrezikun e përmbytjeve në të ardhmen



Ne e njohëm se mençuria dhe përvojat e këtyre anëtarëve të komunitetit ishin të paçmueshme dhe ishim të vendosur të siguronim që zërat e tyre jo vetëm të dëgjoheshin, por të mbaheshin në qendër të vendimmarrjes. Kjo na çoi që të përfshinim aktivisht anëtarët e komunitetit në proceset e planifikimit të programit dhe vendimmarrjes, duke u dhënë hapësirë për të ndarë njohuritë e tyre lokale dhe për të shprehur nevojat e tyre unike.

Fatos Xhengo, Koordinator i Programit të Përgatitjes dhe Reagimit ndaj Katastrofave, Kryqi i Kuq Shqiptar

Fokus grupet ishin një pjesë thelbësore e procesit të matjes dhe mjaft të rëndësishme për nisjen e angazhimit të komunitetit mbi temën e aftësisë ripërtëritëse ndaj përmbytjeve. Kryqi i Kuq Shqiptar shfrytëzoi këto fokus grupe për të ofruar një hapësirë për shkëmbim eksperiencash, dëgjim, reflektim dhe krijimin e zgjidhjeve, duke lejuar që të shprehen perspektiva, mendime dhe ide të ndryshme.

Në këtë mënyrë, qëllimi i aktivitetit nuk ishte vetëm të nxirrte të dhënat përkatëse për studimet e FRMC, por të zhvillonte një bisedë më të gjerë që krijonte një precedent për popullatën vendase të ndjehej e dëgjuar dhe kuptuar, duke investuar kohën dhe interesin e tyre në program, duke rforcuar dhe marrëdhëniet bashkëpunuese me Kryqin e Kuq.



NDIKIMI

Komunitetet kanë tashmë më shumë ndërgjegjësim për rrezikun, dijnë si, dhe mundet të ndërmarrin veprime, ata janë më të organizuar për të mbështetur popullsinë lokale përballë përmbytjeve.

Kryqi i Kuq Shqiptar forcoi kapitalet njerëzore dhe sociale në komunitetet e përfshira, veçanërisht në lidhje me ndihmën e parë dhe shëndetin. Rritja e ndërgjegjësimit dhe transmetimi i njohurive, për shembull nëpërmjet trajnimeve të ndihmës së parë, ishte një hap i rëndësishëm për mbështetjen e komuniteteve në mënyrë që ata të mund të ndërmarrin në të ardhmen veprime të hershme në nivel lokal në rast katastrofash, duke ulur reduktuar pasojat e lëndimeve dhe potencialisht duke shpëtuar jetë. Kjo është veçanërisht e rëndësishme gjatë emergjencave të mëdha kur shërbimet e jashtme mbështetëse mund të mbingarkohen dhe vonohen.

Nëpërmjet fushatave dhe trajnimeve ndërgjegjësuëse, Kryqi i Kuq Shqiptar rriti kapacitetet në nivel lokal dhe nxiti një ndjenjë fuqizimi dhe përgjegjësie, ku komunitetet e shohin veten si kontribues në ndryshim duke ndërmarrë

veprime të vogla por me ndikim të madh para, gjatë dhe pas përmbytjeve.

Sektori edukues/arsimor shërbeu gjithashtu si një kanal i rëndësishëm për aftësitë ripërtëritëse. Në sallat kryesore të shkollave u krijuan dhe u ekspozuan postera mbi rrezikun nga përmbytjet, veprimet mbrojtëse dhe ndihmën e parë, duke krijuar një “kënd” dedikuar aftësitë ripërtëritëse dhe materialeve me informacion se si të mbrohemi ndaj përmbytjeve.

U zhvilluan trajnime në klasa për të shkëmbyer informacione rreth rrezikut nga përmbytjet si dhe për të forcuar kapacitetet e ndihmës së parë. Natyra ndërvepruese dhe tërheqëse e këtyre aktiviteteve krijoi interes tek fëmijët dhe të rinjtë, duke hedhur një bazë solide për brezat e ardhshëm për të kontribuar në përpjekjet e vazhdueshme për aftësitë ripërtëritëse.



AKTIVITET NE FOKUS

► Ekipet e përgjigjes së komunitetit

Programi formoi dhe trajnoi Ekipet e Përgjigjes së Komunitetit në komunitetet në rajonin e Shkodrës, të cilët do të luajnë një rol kryesor në udhëheqjen e reduktimit të rrezikut nga katastrofat me bazë komunitetin. Secili ekip përbëhet nga 15 anëtarë të komunitetit që sjellin aftësitë e tyre profesionale (infermiere, ekspertë logjistikë) dhe njohuri lokale mbi ekspozimin dhe vulnerabilitetin ndaj përmbytjeve. Këto ekipe morën trajnime për DRR dhe ndihmën e parë, duke u ofruar atyre njohuritë dhe kompetencat e nevojshme për të zbutur dëmet e mundshme dhe për të lehtësuar rikuperimin më të shpejtë, duke forcuar kështu kapacitetin lokal për t'iu përgjigjur përmbytjeve. Për më tepër, ekipeve iu ofruan pajisje të nevojshme që përfshijnë uniforma,

barela, çanta të ndihmës së parë, veshje rezistente ndaj ujit dhe varkë shpëtimi.

Nga këto ekipe pritet që të përfitojë i gjithë komuniteti, pasi ato do të nxisin bashkëpunimin dhe do të sigurojnë një përpjekje të koordinuar në përgjigjen dhe gatishmërinë ndaj katastrofave. Kjo ndërhyrje ka ngjallur një ndjenjë besimi dhe optimizmi brenda komunitetit, veçanërisht tek brezi i moshuar. Ata tani kanë një sistem mbështetjeje lokale për t'iu drejtuar në kohë nevoje, duke reduktuar cenueshmërinë e tyre gjatë përmbytjeve. Për më tepër, këto ekipe mund të bëhen kyç për Kryqin e Kuq Shqiptar, si dhe për autoritetet lokale dhe bashkiake.

► Dita Kombëtare e Reduktimit të Rrezikut të Fatkeqësive

Dita Ndërkombëtare për Reduktimin e Rrezikut nga Fatkeqësitë mbahet çdo 13 tetor për të promovuar një kulturë të ndërgjegjësimit të rrezikut dhe reduktimit të rrezikut.

Gjatë gjithë ciklit të këtij projekti Kryqi i Kuq Shqiptar bashkëpunoi me Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile, Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Ministrinë e Arsimit për të zhvilluar aktivitete në shkolla, qendrat e

qyteteve dhe bashkitë në të gjithë vendin.

Kryqi i Kuq trajnoi qindra staf dhe vullnetarë për të ndarë njëkohësisht mesazhet kyçe mbi aftësinë ripërtëritëse ndaj përmbytjeve në të gjithë vendin. Kjo fushatë ndërgjegjësimi publik nxiti një koordinim më të madh midis aktorëve kombëtarë për reduktimin e rrezikut nga fatkeqësitë, dhe përmes këtij bashkëpunimi u arritën mijëra njerëz.

MËSO
MË
SHUMË





NDIKIMI

Infrastruktura e mbrojtjes lokale nga përmbytjet rrit aftësinë ripërtëritëse të komunitetit ndaj përmbytjeve.

Ndërsa infrastruktura në shkallë të gjerë bie jashtë kompetencave të Kryqit të Kuq, një qasje bashkëpunuese për forcimin e infrastrukturës lokale është përdorur me sukses përmes këtij projekti, veçanërisht përmes ndërtimit të murit mbrojtës ndaj përmbytjeve që mbron tregun në komunitetin e Fitores dhe urës në komunitetin Darëzezë e cila mbështet evakuimin nga zonat agrikulurore në ato rezidenciale.

Autoritetet lokale, rajonale dhe kombëtare u përfshinë në mënyrë aktive në hartimin dhe zbatimin e këtyre nismave. Kryqi i Kuq Shqiptar ndërmori avokimin lokal duke ndarë rezultatet e FRMC me këta partnerë kryesorë dhe duke hapur një bisedë rreth mundësive për bashkëpunim. Duke qenë se qëllimi i përbashkët

i rritjes së aftësive ripërtëritëse u nda me të gjithë, Kryqi i Kuq Shqiptar avokoi për një qasje bashkëpunuese që do të reduktonte mbivendosjen dhe do të lejonte partnerët të plotësonin qasjet e njëri-tjetrit për të mirën e komuniteteve. Si rezultat, fonde dhe burime shtesë u mobilizuan nga autoritetet në të gjitha nivelet për të mbështetur zbatimin e këtyre ndërhyrjeve.

Kjo ndërhyrje tregoi se në bashkëpunim mund të arrihet më shumë sesa ajo që është e mundur si aktorë individualë. Për më tepër, ndjekja e propozimeve të vetë komuniteteve, rriti besueshmërinë institucionale dhe forcoi qëndrueshmërinë e kësaj infrastrukture pasi vetë komunitetet janë përdoruesit kryesorë të këtyre investimeve.





AKTIVITET NE FOKUS

► Muri mbrojtës nga përmbytjet

Ndërtimi i një muri mbrojtës ndaj përmbytjeve për të mbrojtur tregun në komunitetin Fitore qëndron si një dëshmi e përkushtimit të programit për zgjidhje të qëndrueshme të infrastrukturës. Fermerët dhe tregtarët vendas e përdorin këtë treg dy herë në javë për të shitur kryesisht produkte bujqësore. Për shkak të vendndodhjes së tregut, kur niveli i lumit ngrihet, vështirësohet vazhdimi i aktiviteteve të tregut.

Në bashkëpunim me bashkinë e Vlorës, kjo ndërhyrje ka forcuar një qendër ekonomike kritike kundër ndërprerjeve të lidhura me përmbytjet, duke siguruar kështu vazhdimin e pandërprerë të tregtisë lokale dhe duke reduktuar ndikimin e mundshëm të përmbytjeve në jetesën e njerëzve. Vendosja strategjike e murit jo vetëm që mbron hapësirën e tregut, por gjithashtu ofron përfitime të rëndësishme për të gjithë komunitetin në rast të përmbytjeve të rënda.



Në kohë normale, pothuajse të gjithë komunitetet përreth që punojnë në bujqësi e përdorin këtë urë për përdorim të përditshëm. Në kohë të rrezikuara nga përmbytjet, kjo urë me siguri do të ndihmojë të gjithë fermerët të evakujnë veten, bagëtinë dhe të gjitha produktet e tjera që kultivohen në atë zonë.

Neki, community leader, Darëzezë

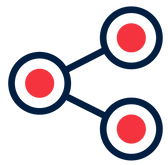
► Ura e evakuimit

Gjatë përmbytjeve, toka bujqësore e ulët në Darëzezë është në rrezik më të lartë nga përmbytjet. Kur përmbytjet janë të pashmangshme, popullsia punon për të zhvendosur bagëtinë e tyre, rezervat ushqimore dhe pajisjet bujqësore në tokë më të lartë përtej lumit. Ura e këmbësorëve u dëmtua rëndë në përmbytjet e vitit 2017 dhe i vetmi vendkalim lumor i aksesueshëm nga makina dhe traktorë është një distancë e konsiderueshme nga tokat bujqësore dhe për pasojë, humbet kohë e vlefshme gjatë evakuimeve dhe mbrojtja e aseteve është e kufizuar.

Në bashkëpunim me Bashkinë e Fierit dhe Ministrinë e Mbrojtjes, Kryqi i Kuq Shqiptar mbështeti ndërtimin e një ure më të gjerë, më të lartë dhe më të fuqishme për të rritur mundësinë e evakuimit në rast përmbytjesh. Ura përfaqëson një pjesë të prekshme dhe kritike të infrastrukturës së mbrojtjes nga përmbytjet që ka përfitime të përbashkëta për zhvillimin lokal, duke përfshirë akses më të madh në shërbimet kryesore dhe rrugë të përmirësuara transporti për të mbështetur aktivitetet bujqësore.

MËSO
MË
SHUMË





NDIKIMI

Zërat e komunitetit, nevojat dhe prioritetet lokale janë integruar në politikën kombëtare në lidhje me aftësinë ripërtëritëse ndaj përmbytjeve duke rezultuar në një sistem më koheziv, të organizuar dhe efektiv të mbrojtjes civile.

Krahas nismave për ndërtimin e qëndrueshmërisë të zbatuara në nivel vendor për të forcuar kapitalet njerëzore, sociale dhe fizike, Kryqi i Kuq Shqiptar i përshkallëzoi mësimet dhe përvojat kyçe në politika dhe buxhete në nivele të shumëfishta.

Për sa i përket investimeve për rezistencën ndaj përmbytjeve, Kryqi i Kuq Shqiptar lehtësoi bashkëfinancimin e aksioneve të infrastrukturës për mbrojtjen nga përmbytjet në Fier dhe Vlorë ndërmjet Kryqit të Kuq, autoriteteve lokale dhe kombëtare.

Menaxhimi i njohurive ka qenë çelësi për ndarjen e informacionit me palët e interesuara. Duke theksuar histori dhe njohuri nga ata që

jetojnë në zonat e prirura nga përmbytjet i ka ndihmuar palët e interesuara të ndjejnë empati me komunitetet dhe të kuptojnë rëndësinë e zgjidhjeve të drejtuara nga komuniteti. Në këtë mënyrë, Kryqi i Kuq Shqiptar ka forcuar pozicionin e tij në tejkalimin e hendekut midis qeverisë dhe komuniteteve lokale.

Ne mundësuam një kanal të ri komunikimi për zërin e komunitetit për t'u dëgjuar dhe për të ndikuar në diskutimet e politikave në nivel kombëtar dhe rajonal. Nëpërmjet ndarjes së eksperiencave nga projekti ynë, Kryqi i Kuq Shqiptar theksoi rëndësinë e angazhimit të komunitetit, si dhe theksoi rëndësinë e rolit të paralajmërimit të hershëm dhe infrastrukturës lokale.

Fatos Xhengo, Koordinator, Koordinator, Programi i Përgatitjes dhe Reagimit ndaj Fatkeqësive, Kryqi i Kuq Shqiptar



PERMBLEDHJE E AKTIVITETEVE

► Integrimi i zërave lokalë në politikbërje

Kryqi i Kuq Shqiptar ka kontribuar në zhvillimin e politikave të shumta rajonale dhe kombëtare, duke përfshirë menaxhimin e rrezikut nga përmbytjet për qarkun e Shkodrës 2023-2028, Strategjinë Kombëtare për Reduktimin e Rrezikut nga Rreziqet 2023-2030, Planin e Veprimit (2023-2030) dhe Vlerësimi i Riskut në Shqipëri. Nëpërmjet zhvillimit të këtyre dokumenteve kryesore udhëzuese, Kryqi i Kuq Shqiptar ka nxjerrë në pah zërat vendas për të siguruar që perspektivat dhe nevojat e komuniteteve t'u komunikohen autoriteteve dhe politikbërësve.

► Sistemi i Paralajmërimit të Hershëm

Një boshllëk i rëndësishëm në aftësinë ripërtëritëse ndaj përmbytjeve në Shqipëri është nevoja e një Sistemi të Paralajmërimit të Hershëm (SHP) më të zhvilluar dhe funksional që u lejon autoriteteve, organizatave dhe komuniteteve të ndër marrin veprime në kohë dhe efektive për të shpëtuar jetë dhe mjete jetese përbashkë rreziqeve kryesore. Nëpërmjet identifikimit të kësaj nevojë, Kryqi i Kuq Shqiptar ishte në gjendje të përfitonte fonde shtesë për të kryer seminare mbi Veprimin e Hershëm të Paralajmërimit të Hershëm nëpërmjet Iniciativës së IFRC Alert Hub. Këto seminare mbledhën së bashku palët e interesuara, duke përfshirë Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile, Instituti GjeoShkencës, Institutin e Shëndetit Publik në Shqipëri.

MËSO
MË
SHUMË



Për më tepër, ekipi i këtij programi ndau disa nga njohuritë kryesore nga ky projekt, veçanërisht fuqinë transformuese të angazhimit të komunitetit, rëndësinë kritike të sistemeve të paralajmërimit të hershëm dhe përfitimet e infrastrukturës lokale. Kjo ka rezultuar në politika më gjithëpërfshirëse, të përgjegjshme dhe më elastike, duke i vendosur komunitetet në ballë të menaxhimit të fatkeqësive dhe duke siguruar që nevojat dhe njohuritë e tyre të udhëheqin përpjekjet për aftësi ripërtëritëse ndaj përmbytjeve.

Së bashku, u diskutuan për iniciativa për tejkalimin e hendekut midis përvojave lokale dhe proceseve kombëtare të vendimmarrjes, duke siguruar që nevojat dhe njohuritë e komunitetit të ndihmojnë në zhvillimin e një Sistemi të Paralajmërimit të Hershëm më efektiv dhe të përgjegjshëm.

Rezultatet kryesore të këtyre dialogëve ndërinstytucional përfshinin një mirëkuptim të përbashkët dhe udhërrëfyes për avancimin e një sistemi të paralajmërimit të hershëm me shumë rreziqe në Shqipëri, duke përdorur Protokollin e Përbashkët të Paralajmërimit (CAP). Përveç kësaj, pjesëmarrësit e seminarit punuan së bashku për të kontekstualizuar mesazhet e Edukimit Publik për Ndërgjegjësimin Publik (PAPE) për rreziqet përkatëse të pranishme në Shqipëri.



Më shumë se 80 takime me 100+ palë të interesuara si pjesë e përpjekjeve për ndikimin e politikave.

MËSIMI INSTITUCIONAL



Ne kemi shumë për të mësuar nga kjo metodologji, veçanërisht për të pasur ide konkrete që vijnë nga vetë komunitetet... Mendoj se kjo është diçka që mund ta përdorim për programe të tjera; të kuptojmë nevojat e komunitetit dhe të bëjmë gjithçka për të përmbushur pritshmëritë e komuniteteve tona dhe të përfituesve tanë.

Artur Katuçi, Sekretar i Përgjithshëm i Kryqit të Kuq Shqiptar

Si pjesë e Aleancës së Zyrihut për Aftësitë Ripërtëritëse ndaj Përmbytjeve, Kryqi i Kuq Shqiptar ka ndërmarrë një proces të të mësuarit institucional dhe pesë vitet e fundit ka pasur një ndikim të rëndësishëm në marrëdhëniet institucionale dhe mënyrat e punës.

Reduktimi i rrezikut nga fatkeqësitë ka qenë pjesë e punës së Kryqit të Kuq për shumë vite, megjithatë ky program përfaqësonte një qasje më të strukturuar dhe të qëllimshme që nënkuptonte një fokus më të madh në transferimin e njohurive tek komunitetet me kalimin e kohës dhe angazhimin e më shumë aktorëve.

E rëndësishmja, Kryqi i Kuq Shqiptar, nëpërmjet punës së tij me Aleancën udhëhoqi një ndryshim mendësie dhe politikash përmes prezantimit të konceptit të aftësive ripërtëritëse brenda Shoqatës Kombëtare dhe sistemit më të gjerë të Mbrotjtjes Civile në Shqipëri. Si rezultat, strukturat e menaxhimit të fatkeqësive të brendshme dhe të jashtme të Kryqit të Kuq Shqiptar kanë adoptuar një qasje më të ekuilibruar që i jep përparësi gatishmërisë krahas kapaciteteve të reagimit. Pavarësisht aktiviteteve të mëdha të përgjigjes në lidhje me tërmetin e vitit 2019 dhe pandeminë Covid-19, Kryqi i Kuq Shqiptar vazhdoi t'i jepte përparësi nismave për rritjen e aftësive ripërtëritëse të komunitetit gjatë gjithë kësaj kohe.

Metodologjitë dhe mënyrat e reja të punës u pilotuan me sukses dhe kanë zgjeruar kapacitetin e Kryqit të Kuq Shqiptar për të ndikuar pozitivisht në jetët e përfituesve në mënyra të ndryshme. Në radhë të parë, ky program ka çuar në një zhvendosje nga përfshirja e komuniteteve si pjesëmarrës të vetëm, në angazhimin e komuniteteve si bashkëpunëtorë afatgjatë. Ndërmarrja e procesit të FRMC-së i dha mundësinë Kryqit të Kuq Shqiptar të jetë më i hapur ndaj nevojave dhe prioriteteve të komunitetit dhe të përmirësojë hartimin e ndërhyrjeve të bazuara në prova, të udhëhequra nga komuniteti.



Një rezultat i rëndësishëm i kësaj qasjeje ishte ndjenja e pronësisë që ajo rrënjosi brenda komuniteteve. Jo më thjesht përfitues të një programi, por ne/komunitetet u bëmë aktorë aktivë me një ndjenjë të thellë përgjegjësie për suksesin e këtij programi.

Fatos Xhengo, Kryqi i Kuq Shqiptar

Zgjidhjet specifike të përdorura, duke përfshirë krijimin dhe trajnimin e Ekipeve të Përgjigjes të Komunitetit dhe zhvillimin e infrastrukturës së bashkëfinancuar për mbrotjtjen nga përmbytjet, përfaqësojnë modele të suksesshme të ndërtimit të qëndrueshmërisë që mund të përsëriten dhe zgjerohen nga Kryqi i Kuq Shqiptar në të ardhmen.

Duke punuar përmes rrjetit, tre degë lokale të Kryqit të Kuq janë forcuar përmes rekrutimit dhe trajnimit të vullnetarëve dhe, më e rëndësishmja, përmes një marrëdhënieje të ngushtë që është nxitur midis degëve dhe autoriteteve lokale. Kjo shërben si një bazë e fortë për bashkëpunim në të ardhmen. Për më tepër, mësimet e nxjerra dhe mënyrat e funksionimit të programit janë ndarë në vazhdimësi me degët e tjera të KKSHNë të gjithë Shqipërinë.

Së fundi, ky projekt ka ndihmuar në përf forcimin e pozicionit të Kryqit të Kuq Shqiptar si një pjesëmarrës aktiv në menaxhimin e fatkeqësive, veçanërisht në nivel komuniteti. Zbatimi me sukses i këtij programi ka rritur besueshmërinë e Kryqit të Kuq Shqiptar dhe ka forcuar besimin me komunitetet.



Si instruktore e ndihmës së parë, nuk kisha qenë kurrë në terren dhe doja të kuptoja problemet e komunitetit dhe se si ndiheshin ata. Në fillim pashë dhe dëgjova histori të humbjes së anëtarëve të familjes, humbjes së vendeve të punës, humbjes së parave ... por sapo përfunduam aktivitetet tona në komunitet ishte shumë emocionuese për mua sepse njerëzit filluan të na puthnin dhe të përqafonin dhe të na thonë faleminderit ... dhe mendova se ky ishte qëllimi ynë dhe se ne kemi bërë shumë mirë në këtë projekt. Mendoj se ky projekt solli më të mirën nga unë.

Erdesa, vullnetare e Kryqit të Kuq Shqiptar

Të jemi të sigurtë nuk e prisnim këtë lloj ndikimi sepse është hera e parë që Kryqi i Kuq Shqiptar ka zbatuar këtë lloj ndërhyrjeje në komunitetet tona. Mund të shohim se ndikimi që kanë patur ndërhyrjet në infrastrukturë, veçanërisht për kontekstin tonë, është shumë i fuqishëm.

Saidi Bushaj, Drejtues Programi, Kryqi i Kuq Shqiptar



REKOMANDIMET

Zhvillimi i suksesshëm i këtij projekti gjatë 5 viteve të fundit ka shënuar një përmirësim thelbësor në perceptimin e komunitetit për rrezikun dhe kapacitetin lokal për të përmirësuar gatishmërinë dhe reagimin ndaj fatkeqësive. Megjithatë, ndërsa rreziqet klimatike vazhdojnë të rriten, është e rëndësishme që qasjet tona të mbeten dinamike dhe inovatore; duke shfrytëzuar mësimet e nxjerra nga përvojat e mëparshme.



Kuptoni dhe komunikoni se si puna e programit kontribuon në kuadër më të gjerë.



Kërkoni ndryshim sistematik duke ndërtuar aftësi të reja ripërtëritëse në mënyra të ndryshme dhe në nivele të ndryshme, duke integruar individë, familje, autoritete lokale dhe aktorë kombëtarë.



Merrni pjesë në fushata ndërgjegjësuese në shkallë të gjerë për të rritur shikueshmërinë e programit dhe për të ndarë mesazhet kryesore me një audiencë më të gjerë.



Bashkëpunoni me vendet fqinje për iniciativat e menaxhimit ndërkuftar të ujërave dhe aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve dhe shkëmbeni përvojat dhe praktikatat më të mira në nivel rajonal.



Jepni përparësi ndërhyrjeve që janë të udhëhequra nga komuniteti, të prekshme dhe të qëndrueshme.



Aplikoni hartën e rrezikut nga përmbytjet, matjen e aftësive ripërtëritëse dhe vlerësimi i cënueshmërive për të mbështetur hartimin e ndërhyrjeve të bazuara në prova.



Kuptoni boshllëqet kryesore të ripërtëritjes, si dhe zgjidhjet e preferuara të komunitetit. Aty ku është e mundur, jepini përparësi këtyre zgjidhjeve për pranim dhe angazhim më të madh të komunitetit.



Poziciononi anëtarët e komunitetit si partnerë aktivë të programit, të cilët ofrojnë të dhëna, mbështetje dhe reagime për të gjitha fazat e ndërhyrjeve.



Krahas ndërhyrjeve që rrisin ndërgjegjësimin, aftësitë dhe kapacitetet, merrni parasysh edhe ndërhyrjet që janë të prekshme dhe qartësisht të dukshme për popullatën.

Ideja është që të 'ecim së bashku' me komunitetet në drejtim të zhvillimit të programit. Ata e kuptojnë që në fillim se luajnë një rol vendimtar në zhvillimin e këtyre ndërhyrjeve dhe japin reagimet e tyre gjatë gjithë programit. Në fund, komuniteti ndihet më i kënaqur me rezultatet përfundimtare pasi ata ishin pjesëmarrës aktiv.

Fatos Xhengo, Koordinator i Programit të Përgatitjes dhe Reagimit ndaj Fatkeqësive, Kryqi i Kuq Shqiptar.



Angazhohuni me autoritetet lokale për të rritur shkallën, zbatimin dhe qëndrueshmërinë e ndërhyrjeve.



Shfrytëzoni angazhimin me partnerët e programit për të rritur shkallën e ndërhyrjes nëpërmjet bashkëfinancimit dhe mbështetjes në përgatitjen e dokumentacionit të nevojshëm.



Angazhimi i autoriteteve për të siguruar pronësinë lokale të ndërhyrjeve dhe një angazhim për të mbajtur ndikime pozitive në të ardhmen.



Mbani një fokus të përkushtuar në ndërtimin dhe edukimin e marrëdhënieve me palët e interesuara. Jini proaktiv dhe konsistent në komunikim dhe kontakte dhe vendosni afate të qarta kohore.



Menaxhoni kohën e ndërhyrjeve me periudha kohore potencialisht të ndjeshme, për shembull, gjatë zgjedhjeve. Jepni prioritet të vazhdueshëm neutralitetin e Kryqit të Kuq.



Përdorni fuqitë organizative për rritjen dhe qëndrueshmërinë.



Shfrytëzoni pozicionin e Kryqit të Kuq në dialogun kombëtar dhe në politikëbërjen për të siguruar që zërat vendorë të dëgohen.



Përdorni njohuritë e akumuluar duke qenë të adaptueshëm dhe të vetëdijshëm për peizazhin aktual.



Forcimi i degëve lokale të Kryqit të Kuq dhe shkëmbimi i gjerë i praktikave më të mira.

Unë jam mirënjohës për njerëzit që ishin në terren që na ndihmuan për të arritur diçka të rëndësishme, por e konsideroj gjithashtu këtë një arritje për Shoqatën tonë Kombëtare të Kryqit të Kuq që ka tashmë një horizont më të mirë për të ardhmen duke punuar me komunitetet në qendër të projekteve tona.

Saidi Bushaj, Drejtues Programi,
Kryqi i Kuq Shqiptar

LISTA E REFERENCËS

1. International Monetary Fund. European Dept. Albania. IMF Staff Country Reports. 2022 Dec;2022(363):1. Available from:
<https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2022/363/article-A001-en.xml>
2. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. DREF: operation final report: Albania: Shkodra Floods [Internet]. 2011 06 [cited 2024 May 27]. Report No.: DREF operation n° MDRAL003 GLIDE n° FL-2010-000248-ALB. Available from:
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjzr6D6oraGAxUe4MkDHYj2Do0QFn_oECB8QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.ifrc.org%2Fdocs%2Fappeals%2F10%2Fmdral003dfr.pdf&usg=AOvVaw1OyvafftJms4FUKhA_xqLd&opi=89978449

BURIMET KRYESORE



Rishikoni burimet kryesore të mëposhtme për të mësuar më shumë rreth përvojave dhe mësimëve të nxjerra nga Programi i Rezistencës ndaj Përmbytjeve në Shqipëri.

Rreth Programit të Rritjes së Aftësisëve Ripërtëritëse ndaj Përmbytjeve

- Konteksti Shqiptar i Projektit ([Shqip](#))
- Profili i DRR: Kryqi i Kuq Shqiptar ([Anglisht](#))

Matja e aftësive ripërtëritëse

- Matja e aftësive ripërtëritëse ndaj përmbytjeve për komunitetet ([FRMC](#))
- [Video](#) rreth zbatimit të FRMC në komunitetin Ajasem
- [Video](#) rreth zbatimit të FRMC në komunitetin Obot
- FRMC Fton të tjerët ([Shqip](#))
- Fjalor FRMC ([Shqip](#))

Shtylla e Ndryshimit 1: Komunitetet janë më të ndërgjegjësuar për rrezikun, kanë më shumë njohuri, janë më të fuqizuar për të ndërmarrë veprime, dhe janë më të organizuar për të mbështetur popullsinë lokale përballë përmbytjeve.

- Blog: Marrja e veprimeve në shkallë të gjerë për të rritur ndërgjegjësimin për rrezikun e fatkeqësive në Shqipëri ([Anglisht](#))
- Mesazhi i lidërsipit në Ditën Ndërkombëtare të DRR 2022 ([Anglisht](#))
- Video në Ditën Ndërkombëtare të DRR 2020 ([Shqip](#))

Shtylla e ndryshimit 2: Infrastruktura lokale e mbrojtjes nga përmbytjet rrit elasticitetin e komunitetit ndaj përmbytjeve.

- Blog: Ndërtimi i urës dhe menaxhimi i rrezikut nga fatkeqësitë në Shqipëri ([Anglisht](#))

Shtylla e ndryshimit 3: Zërat e komunitetit, nevojat dhe prioritetet lokale janë integruar në politikën kombëtare në lidhje me elasticitetin ndaj përmbytjeve duke rezultuar në një sistem më koheziv, të organizuar dhe efektiv të mbrojtjes civile.

- Të ngjashme: Si Qendra Operacionale e Emergjencave në Shqipëri mundëson menaxhim efektiv të rrezikut të fatkeqësive ([Anglisht](#))
- Protokoll i përbashkët i alarmit (CAP) ([Anglisht](#))
- Strategjia Kombëtare për Reduktimin e Rrezikut nga Rreziqet 2023-2030, Plani i Veprimit (2023-2030) ([Shqip](#))



